

STRATEGISKE FØRINGER 2025-2028

Vedtatt på representantskapsmøte 29.08.2024

Osloregionen

Innhold

Fra visjon til overordnede strategier	2
Innsatsområder	3
Konkurranseskraft og næringsutvikling	3
Klima, miljø og natur	4
Transport og mobilitet	5
By -og regionutvikling	6
Tverrgående temaer	7
Sirkulærøkonomi	7
Grønn næringstransport	7
Kraft og energi	7
Miljøtilstanden i Oslofjorden, vann og vassdrag	8
Internasjonal profilering	8

Fra visjon til overordnede strategier

Vår visjon er at «Osloregionen skal være en bærekraftig og internasjonal konkurransedyktig region». Hovedstadsregionen spiller en viktig rolle for den nasjonale utviklingen og for internasjonalt samarbeid og kontakt. Osloregionen interkommunalt politisk råd (IPR) består av 65 medlemskommuner (per 01.01.2024), som i økende grad knyttes sammen i en funksjonell storbyregion. Det gjelder økonomisk og samfunnsmessig forstand og ikke minst hensynet til klima, miljø og natur.

Samtidig står vi overfor komplekse utfordringer i regionen med vekst og utvikling, som er av nasjonal og internasjonal karakter. For å styrke visjonen skal vi utøve bærekraftig lederskap i målene om en flerkjernet region¹, der veksten ikke bare skjer i sentrum av regionen, men også i andre byer og tettsteder, basert på lokale fortrinn, med mål om omstilling til lavutslippssamfunnet mot 2050, gjennom styrking av kompetanse, kunnskap og samarbeid. Det skal foregå på en ekte, berikende og banebrytende måte². De overordnede målene og strategiene legger rammer for innsatsområdene og de tverrgående temaene.

Utfordringer

- Den demografiske utviklingen svekker ønsket samfunns- og næringsutvikling
- Økt urbanisering og globalisering setter større press på utvikling av storbyregionen
- Klimaendringer og naturkrise påvirker regionens utviklingsmuligheter

Mål

- Å bli et lavutslippssamfunn mot 2050
- Å ha en flerkjernet utvikling, basert på lokale fortrinn
- Å ha en attraktiv hovedstadsregion for næringsetablering, investering og kompetent arbeidskraft

Strategier

- Ved å være i front med løsninger for verdiskaping og utvikling som er ihht. FN's bærekraftsmål
- Ved å satse på innovasjon i samfunnsutviklingen
- Ved å utvise multifunksjonell ledelse (metro governance) og handlekraft
- Ved å bygge strategiske allianser og nettverk
- Ved å få gjennomslag for Osloregionens politikk og interesser ved å posisjonere Osloregionen nasjonalt og internasjonalt
- Ved å utvikle Osloregionen gjennom samarbeid, kunnskap, kompetanse og ressurser
- Ved å styrke felles identitet

[1] I «Samordnet areal- og transportstrategi for Osloregionen», vedtatt i 2016, forklares målet om «flerkjernet utvikling» slik:

En flerkjernet (polysentrisk) utvikling skal bidra til at veksten ikke bare skjer i sentrum av regionen, men også i byer og tettsteder utenfor Oslo. Ved å binde sammen en større region utvides arbeidsmarkedet. Det styrker bosettingen utenfor Oslo, og bedriftene i hele regionen får større tilgang på kompetanse. Ved å gi rom for et mangfold av nærings- og kompetansemiljøer i ulike geografiske områder skal regionen få mange bein å stå på.

[2] Verdiane i [Oslo Region Brand Management Strategy](#), fra 2015, som er Oslo og Osloregionens internasjonale profileringsstrategi

Innsatsområdene

Konkurranseskraft og næringsutvikling

Osloregionen har en sterk kompetanse innen kunnskapsbasert næring og innovasjon. Dette er avgjørende for å realisere det grønne skiftet i Norge. Likevel kreves det økt offentlig og privat finansiering for forskning og innovasjon, samt tettere samarbeid med næringslivet for å skalere bedrifter internasjonalt og eksportere flere tjenester og produkter fra Osloregionen.

Tilgang til kompetanse er en betydelig utfordring for næringslivet i Osloregionen. Dette påvirker markedsmuligheter, produktutvikling og virksomheters vekst. Manglende kompetanse kan føre til stagnasjon, eller til og med bedriftsnedleggelse. Å løse dette er avgjørende for Norges økonomiske transformasjon og etablering av nye arbeidsplasser innen nye næringer.

Utfordringer

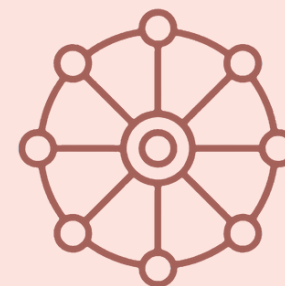
- For få bedrifter skalerer og eksporterer til det internasjonale markedet
- Næringslivet mangler kompetent arbeidskraft

Delmål

Å bli ledende innen kunnskapsbasert næring og innovasjon, med god tilgang på kompetent arbeidskraft

Strategier

- Ved å satse på kunnskapsbasert næring og innovasjon
- Ved å satse på kompetanse og rekruttering

Klima, miljø og natur

Klimaendringer og naturkrise er to overgripende utfordringer for både samfunnet generelt og for Osloregionen. Håndtering av disse utfordringene er derfor sentralt for alle innsatsområder i Osloregionen IPR, gjennom å redusere klimafotavtrykket, ta vare på naturen og utvikle grønne næringer. Samtidig er det noen konkrete utfordringer som vil bli spesifikt ivaretatt på innsatsområde Klima, miljø og natur for å redusere klimagassutslippene i regionen, utvikle klimarobuste samfunn og redusere nedbygging av natur.

Osloregionens medlemmer har høy kompetanse på arbeidet for å møte utfordringer på klima, miljø og natur. Samtidig er det et behov for kunnskapsutvikling, deling av erfaringer og videreutvikling av verktøy og tiltak, både på administrativt og politisk nivå.

Utfordringer

- Reduksjon av både direkte og indirekte klimagassutslipp i Osloregionen går for sakte
- Behov for arealer til ulike formål og knapphet på ressurser kan føre til tap av natur og naturmangfold
- Økende sårbarhet for ekstremvær utgjør trusler mot infrastruktur, boliger og samfunnssikkerhet

Delmål

Styrke hovedstadsregionen som en ledende storbyregion i Europa på klima, miljø og natur

Strategier

- Ved å styrke arbeidet med klimaledelse, som klimabudsjett og andre styringsverktøy som bidrar til å redusere direkte og indirekte utslipp og bevaring av karbonlagre
- Ved å bruke offentlige anskaffelser som verktøy for å møte utfordringene og stimulere etterspørsel og utvikling av grønne løsninger og grønn teknologi
- Ved å ta i bruk verktøy og deling av erfaringer for å bevare natur og naturmangfold

Transport og mobilitet

Framskrivninger fra Statistisk sentralbyrå (SSB) anslår at befolkningen i Osloregionen vil vokse til 2,6 millioner i 2050, der en økende andel av innbyggerne i Norge vil bo i Osloregionen (44 % i 2050 mot 42 % i 2023). Transportsystemet må videreutvikles for å møte behovet for transport og mobilitet, samt for å forenkle hverdagen for innbyggerne.

Næringslivets transportbehov må også møtes på en klima- og miljøvennlig måte for å gjøre regionen konkurransedyktig. Dette inkluderer grønn næringstransport på vei (nullutslipp og biogass) og mer gods på bane, sjø og vannveier, i tillegg til behov for styrking av havnene. Samtidig er areal et knapt gode i vår region, presset på transportsystemet er allerede stort og befolkningsveksten er størst i landet. Det er derfor behov for økt fokus på å redusere transportbehovet, forflytte transport til mindre utslippsintensive transportformer og å forbedre eksisterende transport.³

Utfordringer

- Dagens transportsystem for personer og gods tar ikke høyde for at stadig flere kommer til å bo i byer og kommuner i storbyregioner
- Næringslivet taper konkurransekraft dersom transportsystemet ikke er effektivt, samt miljø- og klimavennlig
- Flaskehalser i Osloregionen forplantes i det nasjonale transportsystemet

Delmål

Å utvikle et effektivt transportsystem for en bærekraftig og attraktiv region, som både ivaretar miljø, klima og natur, og møter behovene for transport av personer og gods

Strategier

- Ved påvirkningsarbeid nasjonalt og internasjonalt (EU) for utvikling av transportsystemer, med særlig fokus på jernbane i regionen og lengre transportkorridorer, både nasjonalt og grensekryssende
- Ved å videreutvikle miljø- og klimavennlige transportløsninger for gods- og logistikktransport
- Ved å styrke samarbeidet mellom forvaltningsnivåer for å forbedre kollektivtilbudet og fremme økt bruk av sykkel og gange

[3] Omstilling til lavutslipp Veivalg for klimapolitikken mot 2050 Klimautvalget 2050 NOU 2023: 25

By- og regionutvikling

En økende andel av innbyggerne i Norge kommer til bo i byer, spesielt i Osloregionen. Et sentralt prinsipp for Osloregionen IPR er en flerkjernet struktur, med sterke sentra for verdiskaping i hele regionen. Dette forutsetter utvikling av byer og tettsteder med høy bokvalitet, som stimulerer til innovasjon og lokal næringsutvikling. I tillegg er det essensielt å ta hensyn til bærekraftig byutvikling i overgangen mot et lavutslippssamfunn, som ikke bare er robust mot klimaendringer, men som også ivaretar og beskytter natur og biologisk mangfold.

Utfordringer

- By- og regionsutviklingen er ikke tilstrekkelig bærekraftig, verken når det gjelder klima, sosiale forhold eller økonomi
- En utfordring er å utvikle byer og regioner som møter innbyggernes og næringslivets behov for mobilitet, stedsutvikling og bokvalitet

Delmål

Å skape en flerkjernet region med attraktive byer og tettsteder

Strategier

- Ved å satse videre på knutepunktutvikling som bidrar til attraktive byer og tettsteder og reduserer transportbehov
- Ved å styrke utvikling av funksjonelle og attraktive bolig- og arbeidsmarkedsregioner, som støtter opp om flerkjernet utvikling
- Ved å tilrettelegge for arealplanlegging av byer, tettsteder og lokalsamfunn, som er robuste i møte med ekstremvær
- Ved å sikre arealnøytralitet og bevare naturmangfold i by- og regionsutviklingen

Tverrgående temaer

For å støtte opp under visjonen og de overordnede strategiene vil tverrgående temaer, som er basert på innsatsområdene, bidra ytterligere til å styrke en helhetlig retning. Det fører til nødvendig samhandling og fokus på tvers, der helhetlige satsinger er spesielt presserende for å møte samfunnsutfordringene og for best mulig mål- og resultatoppnåelse.

Sirkulærøkonomi

Omstilling til et sirkulært samfunn er nøkkelen for å lykkes med klima- og miljømål. Ifølge Regjeringens Handlingsplan for sirkulær økonomi, lagt frem mars 2024, kan etablering av en sirkulær økonomi bare skje gjennom økt samordning og samhandling mellom mange aktører: forvaltningen, næringslivet, forbrukere, kommuner, fylkeskommuner og berørte interesseorganisasjoner. Sirkulær økonomi er en naturlig del av næringspolitikken og kommunene har også sentrale roller som samfunnsutvikler, innkjøper og planleggingsmyndighet. Kommunene er ansvarlige for avfallshåndtering og for å tilrettelegge for sirkulær økonomi i egen kommunal virksomhet og i lokalsamfunnet blant innbyggere og næringsliv. Omstilling til sirkulær økonomi er et tverrgående tema for Osloregionens innsatsområder og oppfølging av dette tema vil bidra til mål- og resultatoppnåelse i det regionale samarbeidet.

Grønn næringstransport

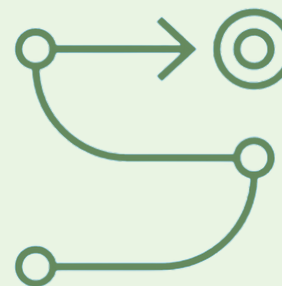
33 % av utslipp i veitrafikken på Østlandet kommer fra tunge kjøretøy og 18 % fra varebiler (2022- tall). Skal Norge nå klimamål er omstilling til grønn næringstransport avgjørende.

Som planmyndigheter og samfunnsutviklere spiller kommuner og fylkeskommuner avgjørende roller i omleggingen til nullutslipp og biogass innen transportsektoren. Denne overgangen krever et bredt og helhetlig perspektiv som tar hensyn til flere aspekter, inkludert næringsutvikling, klima, natur og areal. Utbygging av energistasjoner for næringstransport innebærer arealplanlegging for utbygging av nett og infrastruktur, samtidig som det er potensiale for næringsutvikling og behov for dialog med næringslivet og veiledning fra representanter med kompetanse innen klima og miljø.

Kraft og energi

Osloregionen er Norges største region med stort kraftunderskudd. Vi er sterkt avhengige av import fra andre områder for å dekke vårt eget kraftforbruk, noe som også krever forsterkning i nettet. For å dekke kraftbehov og nå både klima- og industrimål, må regionen energieffektivisere, bygge ut ny kraftproduksjon, og forbedre nettkapasiteten.

Industriens behov øker, og i tråd med regjeringens ønsker, må regionen øke eksporten av varer og tjenester. Men mangel på kraft er en hindring. Dette er knyttet til arealbruk, inngrep i naturen, næringsutvikling og klimaspørsmål. Hvordan kan kommunene i Osloregionen bidra til å løse disse utfordringene? Osloregionen ønsker å sette dette på dagsordenen. Vi ønsker å øke kunnskapen om utfordringene, men også mulighetene, slik at vi kan finne felles løsninger på tvers av regionen.

Miljøtilstanden i Oslofjorden, vann og vassdrag

I mars 2021 la Regjeringen frem tiltaksplanen “Helhetlig tiltaksplan for en ren og rik Oslofjord med et aktivt friluftsliv”, som har høy prioritet hos nasjonale myndigheter og blant Osloregionens medlemmer og ulike interessenter. Planen presenterer 63 tiltak og 19 punkter for kunnskapsinnhenting. Målene med planen er at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, viktige naturverdier skal restaureres og det biologiske mangfoldet i fjorden skal ivaretas. I tillegg skal planen fremme et aktivt friluftsliv. Alle kommuner i nedbørfeltet til Oslofjorden har ansvar for å følge opp tiltak i planen. Dette er i praksis nesten alle kommuner på Østlandet og inkluderer dermed alle medlemmer i Osloregionen.

Det er miljøtiltak knyttet særlig til utslipp fra avløp, kantsoner langs vassdrag og å sikre vannmiljøet gjennom god arealplanlegging. Utfordringene i Oslofjorden er også en mulighet til å utvikle ny teknologi og nye løsninger for et internasjonalt marked. En ren, frisk og tilgjengelig Oslofjord er viktig for næringslivet, f.eks. innenfor både fiskeri, øvrig akvakultur og reiseliv.

Internasjonal profilering

Internasjonal profilering er avgjørende for Osloregionens konkurranseevne og attraktivitet. For å bli mer kjent på den globale scenen, må regionen samarbeide om å fremheve våre unike kvaliteter og styrker. Ved å styrke vår internasjonale profil, kan vi tiltrekke oss investeringer, fremme etablering av nye bedrifter, øke turismen, og tiltrekke oss studenter og arbeidstakere fra hele verden. Dette krever et tett samarbeid på tvers av regionen for å vise frem det beste vi har å tilby.

God byutvikling er en nøkkelfaktor i dette arbeidet. Ved å skape attraktive og levende byområder, kan vi tiltrekke oss både innbyggere og besøkende. Effektiv mobilitet og transportmuligheter er også viktig for å sikre at regionen er lett tilgjengelig og godt forbundet med resten av verden. Studiemuligheter spiller en stor rolle i å tiltrekke internasjonale studenter, og spennende arbeidsplasser er avgjørende for å tiltrekke og beholde talent. Ved å jobbe sammen for å fremme disse aspektene, kan vi sikre at Osloregionen fortsetter å være et attraktivt sted å bo, studere og arbeide.

